

Aan
Van

Minister
DG Mo

nota

Voorgestelde beantwoording vragen SO 10 oktober

TER BESLISSING

Datum

24 oktober 2022

Onze referentie

IENW/BSK-2022/227056

Opgesteld door

Bestuurskern

Beslistermijn

4 november 2022

Bijlage(n)

3

Aanleiding

Op 12 juli jl. is de Kamer geïnformeerd¹ over de stand van zaken van het traject 'Verzorgingsplaatsen van de toekomst'. Doel van het traject is te komen tot een nieuwe beleidsvisie op de verzorgingsplaatsen en de diensten die daar worden aangeboden. Centraal in dit traject staan de fysieke- en marktinzicht van de verzorgingsplaats tijdens de energietransitie. Naar aanleiding van deze Kamerbrief heeft een schriftelijk overleg (SO) plaatsgevonden op 10 oktober jl. In voorliggende beslisnota wordt u gevraagd om in te stemmen met het verzenden van de antwoorden op de in het SO gestelde vragen. Met de voorgestelde beantwoording worden ook enkele uitspraken gedaan over de voorgenomen invulling van nieuw beleid. Deze uitspraken worden daarom nu als keuze aan u voorgelegd. De volledige beantwoording treft u in bijlage 1.

Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd om in te stemmen met onderstaande besluiten en daarover de Kamer via bijgevoegde beantwoording te informeren:

1. De looptijd van de verschillende rechten op een verzorgingsplaats, met name die voor het uitbaten van een tank- of laadstation of wegrestaurant, wordt zoveel mogelijk geharmoniseerd. Het uitgangspunt is dat bestaande looptijden hierbij niet ingekort worden (naar aanleiding van de vraag van het CDA, zie 4.2 in de kamerbrief);
2. Voor het uitbaten van een laadstation wordt, net als dat nu het geval is voor tankstations, een gebiedscriterium gehanteerd. De precieze vormgeving en implementatie van een dergelijk criterium wordt nader uitgewerkt (naar aanleiding van vragen (naar aanleiding van een vraag van D66, zie 3.3 in de kamerbrief).
3. Om ruimte te maken voor de realisatie van voldoende laadinfrastructuur, wordt het aantal tankstations langs het hoofdwegennet in de periode tot 2050 stapsgewijs afgebouwd (naar aanleiding van vragen van VVD, D66 en CDA, zie 1.3 in de kamerbrief).
4. In de brief wordt daarnaast:
 - a. Uw eerdere toezegging om de Kamer voor eind 2022 onderbouwde keuzes aangaande marktordening toe te sturen herhaald. Dit zijn m.n. de voorgenomen keuze over het al dan niet werken met schaarse rechten op een verzorgingsplaats verdeelmethode die gehanteerd

¹ Kamerbrief *Update 'Verzorgingsplaatsen van de Toekomst'*, kenmerk: 31305-361

- wordt voor de voorzieningen op de verzorgingsplaats. De betreffende beleidskeuzes worden halverwege november aan u voorgelegd.
- b. Toegezegd dat u de Kamer medio 2023 informeert over de uitwerking van bovenstaande marktordeningskeuzes, bijvoorbeeld in het 'routekaart' traject, het gebiedscriterium, de voortgang van pilots, het pilot- en leerprogramma stopcontact op land, een restwaarderegeling.

U wordt gevraagd in te stemmen met de voorgestelde beantwoording van de schriftelijke vragen (zie bijlage 1).

Kernpunten

Harmonisering looptijd rechten

De leden van de CDA-fractie wijzen op de uiteenlopende termijnen van huurrechten en vergunningen op verzorgingsplaatsen.

De transitie naar nieuwe energiebronnen vraagt om herinrichting van de verzorgingsplaatsen. Met het oog op deze herinrichting worden de looptijden bij het opnieuw in de markt zetten zo veel mogelijk op elkaar afgestemd op de verzorgingsplaats. Het beoogde doel is de verschillende rechten per verzorgingsplaats gelijktijdig te laten aflopen. Alle voorzieningen kunnen op deze manier gelijktijdig opnieuw verdeeld worden. In beginsel worden looptijden niet ingekort. Voor laad-en tankinfrastructuur worden rechten voor maximaal 15 jaar verleend. Voor de 36 wegrestartants langs het hoofdwegennet zijn zeer langlopende rechten hebben vergeven (voor 99 jaar). Uitgangspunt is dat de looptijd van verschillende rechten (met name tank-en laadrechten, gezien de lange looptijd bij wegrestartants) gelijk wordt getrokken door het recht van voorziening A eenmalig voor een kortere duur in de markt te zetten, waarbij de looptijd gelijk is aan de resterende looptijd van voorziening B. De uitwerking van de mogelijkheden de looptijden af te stemmen per verzorgingsplaats, vindt plaats in het kader van de routekaart.

Gebiedscriterium

De leden van de D66-fractie vragen of u voornemens bent om vast te houden aan het gebiedscriterium.

Voor tankstations langs het hoofdwegennet geldt op dit moment dat zij niet dezelfde 'vlag' mogen voeren (brandstoffen mogen verkopen van dezelfde oliemaatschappij) op twee opeenvolgende verzorgingsplaatsen in dezelfde rijrichting binnen 20 kilometer. Dit gebiedscriterium is ingevoerd als middel om (te grote) marktconcentratie in een gebied te voorkomen. Voorgesteld wordt een gebiedscriterium van toepassing te laten zijn op alle voorzieningen (dus ook laden). De precieze formulering en beoogde implementatie van dit gebiedscriterium worden nog nader uitgewerkt, mede naar aanleiding van een nog te ontvangen rapport van de Landsadvocaat. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is hoe om te gaan met rechten die verdeeld zijn onder het huidige systeem.

Afbouw aantal tankstations

De leden van VVD, D66 en CDA vragen naar de uitfasering van fossiele brandstoffen.

De fysieke ruimte op verzorgingsplaatsen is beperkt, tegelijk legt de transitie van fossiele brandstoffen naar zero emissie alternatieven een groot beslag op deze ruimte. Gedurende de transitie bestaan er immers parallelle systemen. In Nederland zijn er echter wel relatief veel verzorgingsplaatsen en is de afstand

Datum

24 oktober 2022

Onze referentie

IENW/BSK-2022/227056

Bijlage(n)

3

Aan

Minister

Van

DG Mo

daartussen, vergeleken met andere Europese landen, klein (circa 20 km). Naarmate een groter deel van het wagenpark *zero emissie* wordt, zal de behoefte aan energiebronnen als elektriciteit toenemen ten koste van brandstoffen als benzine en diesel.

Met het oog hierop wordt voorgesteld om in de decennia richting 2050 stapsgewijs het aantal tankstations langs het hoofdwegennet terug te brengen. De overgebleven tankstations blijven zo langer levensvatbaar voor de ondernemers. Een beperkter aanbod past beter bij een afnemende vraag. Niet op iedere verzorgingsplaats is meer een tankstation. In plaats van die tankstations, wordt de ruimte gebruikt voor een zero-emissie laadstations. De eerder aangekondigde routekaart is de basis om ervoor te zorgen dat de behoefte van weggebruikers – zowel laden als tanken – op niveau blijft. Ook zullen verzorgingsplaatsen pas opnieuw worden ingericht nadat een bestaand huurcontract is afgelopen. Lopende overeenkomsten worden in beginsel niet opgebroken.

Ter informatie: Pilot- en leerprogramma 'Stopcontact op het land'

Zowel de leden van VVD, D66, CDA en BBB stellen vragen die te maken hebben met de netcapaciteit op verzorgingsplaatsen. Zorgen daarover kunnen we goed plaatsen: naar 2050 is een aanzienlijke netverzwaring nodig en de huidige praktijk (iedere exploitant voor zich) leidt tot desinvesteringen. Op dit moment zitten we aan het einde van de kwartiermakersfase voor een pilot- en leerprogramma Stopcontact op land, waarbij wordt ingezet op het ontwikkelen van één toekomstvaste aansluiting per verzorgingsplaats. Volgens de huidige planning gaat dit programma in 2023 en 2024 uitgevoerd worden waarbij het doel is om op basis van 4 pilotlocaties te leren hoe dergelijke stopcontacten zo efficiënt mogelijk gerealiseerd kunnen worden, waarna dit opgeschaald kan worden naar andere verzorgingsplaatsen. Hierbij wordt ook de combinatie met duurzame (grootschalige) opwek als zon en/of wind meegenomen.

Toelichting

Niet van toepassing. Voor toelichting op de voorgestelde punten, zie bijlagen.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Krachtenveld

Over de in deze nota voorgelegde besluiten zijn gedurende het traject 'Verzorgingsplaatsen van de toekomst' gesprekken gevoerd met branchepartijen. De petroleumbranche lijkt geen tegenstander van een stapsgewijze afbouw van het aantal (fossiele) tankstations. De afname van de vraag naar fossiele brandstoffen richting 2050 wordt niet betwist, evenals de conclusie dat het aanbod van deze brandstoffen op termijn zal moeten krimpen. Een belangrijke voorwaarde bij de afbouw van het aantal (fossiele) tankstations is dat het Rijk regie neemt en op tijd duidelijkheid biedt over welke stations op welke termijn uit het netwerk gehaald worden.

De harmonisering van looptijden leidt in beginsel niet tot weerstand bij de branchepartijen. Belangrijke voorwaarde hierbij is dat bestaande looptijden niet worden ingekort.

Branchepartijen zijn geen tegenstander van een gebiedscriterium, al hangt dit af van de precieze formulering en implementatie ervan. Specifiek voor Fastned geldt dat deze partij een grote positie heeft op de Nederlandse snellaadmarkt.

Toepassing van het criterium op bestaande rechten zou betekenen dat deze partij

Datum

24 oktober 2022

Onze referentie

IENW/BSK-2022/227056

Bijlage(n)

3

Aan

Minister

Van

DG Mo

een (groot) deel van de bestaande stations (op termijn) zal moeten afstoten, of de eerste periode na introductie van een nieuw beleid (sterk) beperkt wordt in het verwerven van nieuwe locaties. Deze locaties vallen dan vrij zodat ook andere partijen in de gelegenheid zijn om daar diensten aan te bieden (denk aan Shell, BP, Ionity maar mogelijk ook Tesla).

Datum

24 oktober 2022

Onze referentie

IENW/BSK-2022/227056

Bijlage(n)

3

Aan

Minister

Van

DG Mo

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
	Antwoorden SO Verzorgingsplaats van de toekomst	Kamerbrief met beantwoording van vragen SO
01	Onderzoek Verzorgingsplaatsen & Truckparkings	Buck, Verzorgingsplaatsen & Truckparkings Verzorgingsplaatsen in Frankrijk, België en Duitsland, 2022
02	Schriftelijke vragen SO	Verslag van het SO d.d. 10 oktober jl., met daarin de vragen gesteld door verschillende fracties
03	Kamerbrief <i>Update 'Verzorgingsplaatsen van de Toekomst'</i>	Brief van 12 juli 2022 waarmee de Kamer is geïnformeerd over de stand van zaken van het traject 'Verzorgingsplaatsen van de Toekomst'